

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ КОЛЕДЖ
ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінанси, гроші та кредит

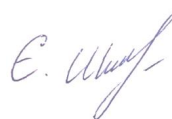
Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Затверджено на засіданні кафедри фінансів,
банківської справи і страхування
Протокол № 1 від 31 серпня 2020 р.

Зав. кафедри

Шекета Є.Ю.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Фінанси, гроші та кредит
Викладач (-і)	Савчук О.Я.
Контактний телефон викладача	+38(096)4351981
Е-mail викладача	oksana.sav4uk123@gmail.com
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	9 кредитів ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://ifagrarncol.at.ua/index/bibliotechnij_fond/0-69
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
Від розуміння світових фінансових процесів, інформаційного забезпечення та вміння ефективно використовувати сучасний грошово-кредитний інструментарій значною мірою залежить успіх та місце суб'єктів політико-економічних відносин у світовій ієрархії. У зв'язку з цим для держави, яка претендує зайняти належне місце в глобальному просторі, особливо актуальною стає підготовка фахівців, здатних аналізувати такі економічні явища, як фінанси, гроші, грошовий ринок та кредит, осмислювати зміни в їхньому функціонуванні та виробляти адекватні підходи в сучасній економічній політиці, а розвиток ринкових відносин зумовлює підвищення ролі фінансів, грошей і кредиту в різних галузях економіки України. Наукове розуміння проблем фінансів, грошей, грошового обігу, кредитних відносин, податкових і бюджетних є необхідною складовою становлення професійних економічних знань студентів. Тому важливе місце в підготовці висококваліфікованих бакалаврів та спеціалістів з економіки відводиться навчальній дисципліні «Фінанси, гроші та кредит».	
3. Мета та цілі курсу	
Формування системи базових знань з теорії фінансів, грошей, кредиту, засвоєння закономірностей функціонування грошового та фінансового ринків як теоретичної основи державної монетарної, валютної, податкової та бюджетної політики розвитку банківської справи та ринку фінансових послуг; формування спеціальних знань і практичних навичок з питань організації фінансових відносин та їх функціонування на макро- і мікроекономічному рівнях.	
4. Результати навчання (компетентності)	
Результати: 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади). 6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності. 23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення. Компетентності: ІК - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки. ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення. СК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів. СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних	

ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу 270 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	90 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	30 год.
самостійна робота	150 год.

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
III, IV	072«Фінанси, банківська справа та страхування»	II	нормативна

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
------------	---------------	------------	----------------	-------------	------------------

III семестр

Тема 1. Сутність фінансів, їх функції і роль. Фінанси як наука. Міжгалузевий характер курсу «Фінанси», його зв'язок з іншими дисциплінами навчального плану. Роль дисципліни у формуванні професійних навичок висококваліфікованих спеціалістів економічного напрямку підготовки. Склад, структура і послідовність викладання курсу. Предмет фінансової науки. Сутність і характерні ознаки фінансів. Специфічні сфери, функції фінансів та їх характеристика.	Лекція №1, 2	[5, 6, 7, 8, 10]	Опрацювати лекційний матеріал	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Фінансова система України. Поняття фінансової системи як об'єкта управління. Структура та принципи побудови фінансової системи. Характеристика сфер і ланок фінансової системи. Правові, організаційні основи фінансової системи та державне регулювання фінансових відносин.	Лекція №3, 4	[5, 6, 7, 8, 10]	Опрацювати лекційний матеріал	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Фінансова політика та фінансовий механізм. Зміст та значення фінансової політики як складової економічної і соціальної політики держави. Види фінансової політики, її принципи, характеристика основних складових. Стратегія і тактика фінансової політики. Фінансовий механізм, його роль і місце	Лекція №5, 6	[5, 6, 7]	Опрацювати лекційний матеріал	5 балів	До наступного заняття за розкладом

в ринковій економіці. Складові елементи фінансового механізму. Особливості методів фінансового механізму.					
Тема 4. Фінанси господарських суб'єктів і домогосподарств. Поняття і класифікація суб'єктів господарювання. Суть, функції, основи організації фінансів підприємств. Основи організації фінансової діяльності комерційних підприємств і організацій. Домогосподарство як суб'єкт фінансових відносин. Суть, функції фінансів домогосподарств. Джерела формування та порядок використання доходів населення.	Лекція №7, 8, практичне заняття №1	[6, 7, 8, 10]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Бюджет і бюджетна система. Необхідність, суть і функції бюджету. Бюджетний механізм фінансового регулювання і посилення його конструктивного впливу на реалізацію стратегії економічного і соціального розвитку України. Бюджетна система України: поняття і принципи побудови. Поняття бюджетного процесу та його складові етапи. Організаційні засади бюджетного планування. Порядок складання, розгляду і затвердження проектів державного і місцевих бюджетів.	Лекція №9, 10	[5, 6, 7, 8, 10]	Опрацювати лекційний матеріал	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Доходи і видатки державного бюджету. Економічна сутність доходів і видатків бюджету. Загальний і спеціальні фонди державного бюджету. Сутність, джерела формування і класифікація доходів державного бюджету. Сутність, склад і характеристика видатків державного бюджету. Бюджетний дефіцит і методи його оптимізації.	Лекція №11, 12, практичне заняття №2	[5, 6, 7, 8, 10]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Місцеві фінанси. Суть місцевих фінансів, їх склад і роль в економічній системі держави. Функції та принципи організації місцевих фінансів. Фінансові ресурси місцевого самоврядування та напрямки їх використання. Склад доходів і видатків місцевих бюджетів.	Лекція №13, 14, практичне заняття №3	[5, 6, 7, 8, 10]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. Державні цільові фонди. Соціально-економічна суть державних	Лекція №15, 16,	[5, 6, 7, 8, 10]	Опрацювати	5 балів	До наступного

цільових фондів, їх види. Пенсійний фонд України: призначення, джерела формування, напрямки використання. Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності: призначення, джерела формування, шляхи використання. Фонд соціального страхування на випадок безробіття: призначення, джерела формування, напрямки використання.	практичне заняття №4		лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, пройти тестування до попередніх тем		заняття за розкладом
Тема 9. Державний кредит і державний борг. Економічна природа та роль державного кредиту. Форми державного кредиту та класифікація державних позик. Державний борг: сутність і соціально-економічні наслідки.	Лекція №17, 18	[5, 6, 7, 8, 10]	Опрацювати лекційний матеріал	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 10. Страхування і страховий ринок. Об'єктивна необхідність і сутність страхового захисту. Страхові фонди як джерело забезпечення страхового захисту. Економічна природа і сутність страхування. Класифікація страхування. Поняття страхового ринку, його структура.	Лекція №19, 20, практичне заняття №5	[5, 6, 7, 8, 10]	Опрацювати лекційний матеріал, Підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 11. Фінансовий ринок. Суть і механізм функціонування фінансового ринку, його структура. Класифікація фінансових ринків: ринок грошей, ринок кредитних ресурсів, ринок цінних паперів, ринок фінансових послуг. Інструменти фінансового ринку та їх характеристика. Фінансові посередники: класифікація та функціональне призначення.	Лекція №21, 22 практичне заняття №6	[5, 6, 7, 8, 10]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 12. Міжнародні фінанси. Міжнародні фінанси та міжнародні фінансові потоки. Зовнішньоекономічна діяльність, її суб'єкти. Світовий валютний ринок, його функції, специфічні риси. Валютне регулювання, його завдання. Міжнародні фінансові організації та міжнародні фінансові інституції, їх роль у регулюванні світових економічних процесів.	Лекція №23, семінарське заняття №1	[5, 6, 7, 8]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до контрольної роботи	5 балів	До підсумкового заняття
IV семестр					
Тема 1. Сутність і функції грошей.	Лекція	[2, 3, 4,	Опрацювати	5 балів	До

Походження грошей. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Роль держави у творенні грошей. Сутність грошей. Гроші як загальний еквівалент. Гроші як особливий товар, мінова й споживча вартість грошей як товару. Гроші як форма прояву суспільних відносин. Гроші як гроші і гроші як капітал. Форми грошей та їх еволюція. Сучасні кредитні засоби обігу. Вартість грошей. Купівельна спроможність грошей. Вартість грошей і час. Вплив зміни вартості грошей на економіку. Функції грошей. Світові гроші.	№1, 2	9]	ти лекційний матеріал		наступного заняття за розкладом
Тема 2. Грошовий обіг і грошова маса. Грошовий обіг: суть і структура. Грошові платежі як складові грошового обігу. Сукупний грошовий обіг і обіг грошей у межах індивідуального капіталу. Основні ринки та суб'єкти грошового обігу. Модель сукупного грошового обігу. Грошові потоки. Потоки ін'єкцій та потоки витрат. Механізм балансування грошових потоків. Структура грошового обігу. Грошова маса, що обслуговує грошовий обіг. Показники маси грошей, грошові агрегати, їхня характеристика. Грошова база.	Лекція №3, 4, практичне заняття №1	[1, 2, 3, 4, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Грошовий ринок. Сутність грошового ринку. Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Суб'єкти та інструменти грошового ринку. Інституційна модель грошового ринку. Канали прямого і опосередкованого фінансування. Структура грошового ринку. Ринок грошей та ринок капіталів. Попит на гроші. Основні мотиви попиту на гроші. Фактори, що визначають параметри попиту на гроші. Пропозиція грошей. Загальні теоретичні положення пропозиції грошей. Механізм формування пропозиції грошей.	Лекція №5, 6, практичне заняття №2	[1, 2, 3, 4, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Грошові системи. Грошова система: суть та принципи організації. Елементи грошової системи та їх характеристика. Основні типи грошових систем. Системи металевого та кредитного обігу. Становлення й розвиток грошової системи України.	Лекція №7, 8	[1, 2, 3, 4, 9]	Опрацювати лекційний матеріал	5 балів	До наступного заняття за розкладом

Методи та інструменти регулювання грошової системи. Центральний банк як орган державного регулювання грошової сфери.					
Тема 5. Інфляція та грошові реформи. Суть, форми прояву та закономірності розвитку інфляції. Основні види інфляції: повзуча, галопуюча, гіперінфляція, відкрита та закрита інфляція. Причини інфляції. Інфляція попиту. Інфляція витрат. Вплив інфляції на розвиток виробництва. Показники вимірювання інфляції. Регулювання інфляції. Взаємодія центрального банку та уряду у регулюванні інфляційних процесів. Суть і цілі грошових реформ. Стабільність грошової одиниці як основна мета грошової реформи. Роль грошових реформ у боротьбі з інфляцією. Класифікація грошових реформ.	Лекція №9, 10, практичне заняття №3	[1, 2, 3, 4, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Валютний ринок і валютні системи. Сутність валюти, призначення і сфера використання. Види валюти. Фактори та значення конвертованості валюти. Особливості валютних відносин. Валютний ринок: суть і принципи функціонування. Валютні операції: суть, види, характеристика. Суб'єкти валютного ринку. Фактори, що впливають на кон'юнктуру валютного ринку. Суть і види валютного курсу. Механізм регулювання валютного курсу: девальвація, ревальвація, інтервенція. Режим валютного курсу в Україні. Платіжний баланс.	Лекція №11, 12, практичне заняття №4	[1, 2, 3, 4, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Теорії грошей. Абстрактний та прикладний напрям у теорії грошей. Класична кількісна теорія грошей. Еволюція кількісної теорії. Науковий внесок К.Маркса у розвиток теорії грошових відносин. Неокласичний варіант розвитку кількісної теорії грошей. Внесок І. Фішера в кількісну теорію грошей. «Кон'юнктурний варіант» теорії грошей М. Туган-Барановського. Представники кембриджської школи та їх внесок у теорію грошей. Вклад Д. Кейнса в розвиток кількісної теорії грошей.	Лекція №13	[1, 2, 3, 4, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, пройти тестування до попередніх тем	5 балів	До наступного заняття за розкладом

Тема 8. Необхідність, сутність і функції кредиту. Необхідність кредиту. Загальні передумови формування кредитних відносин. Еволюція кредитних відносин. Теорії кредиту. Сутність кредиту. Кредит як форма руху вартості на основі повернення. Кредит як форма суспільних відносин. Основні функції кредиту. Суб'єкти та об'єкти кредитних відносин. Позичковий капітал і кредит. Стадії та закономірності руху кредиту. Принципи кредитування.	Лекція №14, 15, практичне заняття №5	[1, 2, 3, 4, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 9. Форми, види та роль кредиту. Критерії класифікації кредиту. Форми кредиту, переваги та недоліки. Види кредиту. Характеристика окремих видів кредиту: банківського, державного, комерційного, міжнародного, споживчого. Банківський кредит. Класифікація банківських кредитів. Методи банківського кредитування. Механізм банківського кредитування. Форми забезпечення та страхування банківських кредитів. Характеристика окремих методів банківського кредитування. Позичковий процент. Сутність, види та вимірники процента. Процентна ставка. Функції та роль процента. Процент у банківській діяльності.	Лекція №16, 17, практичне заняття №6	[1, 2, 3, 4, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 10. Фінансові посередники на грошовому ринку. Сутність, призначення та основні види фінансового посередництва. Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва. Банківська система. Поняття банківської системи, її цілі та функції. Принципи побудови банківської системи. Особливості побудови банківської системи України.	Лекція №18	[1, 2, 3, 4, 9]	Опрацювати лекційний матеріал	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 11. Центральні банки. Походження та еволюція центральних банків. Сутність, функції та основи організації центрального банку. Незалежний статус центрального банку, його значення та форми реалізації. Операції центрального банку. Національний банк України: завдання, функції та історія розвитку. Його структура та органи управління. Грошово-кредитна політика НБУ та	Лекція №19, 20, семінарське заняття №1	[1, 2, 3, 4, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

банківський нагляд.						
Тема 12. Комерційні банки. Походження та розвиток комерційних банків. Суть і роль комерційних банків у сучасній економіці. Класифікація комерційних банків. Функції комерційного банку. Основи організації та специфіка діяльності комерційних банків. Порядок створення банку, його реєстрація та ліцензування. Організаційна структура комерційного банку. Загальна характеристика банківських операцій. Пасивні банківські операції. Активні операції. Інвестиційний портфель та інвестиційна політика комерційного банку. Банківські послуги. Розрахунково-касове обслуговування клієнтів. Інші види банківських послуг.		Лекція №21, 22, семінарське заняття №2	[1, 2, 3, 4, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до контрольної роботи	5 балів	До підсумкового заняття
6. Система оцінювання курсу						
Загальна система оцінювання курсу		100 бальна за семестр – як середньо арифметичне 100 балів протягом семестру та 100 балів за екзамен. “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних ситуацій, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.				
Вимоги до письмової роботи		Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни. Головна				

	мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу.
Семінарські (практичні) заняття	Семінарське (практичне) заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою семінарські (практичні) заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за семінарське (практичне) заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	III семестр – оцінка за поточне тестування (5 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (70 балів); – оцінка за контрольну роботу (20 балів); – оцінка за самостійну роботу (5 балів). IV семестр – оцінка за поточне тестування (5 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (70 балів); – оцінка за контрольну роботу (20 балів); – оцінка за самостійну роботу (5 балів).
7. Політика курсу	
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації». Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом (співбесіда, реферат тощо). Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з	

обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

8. Рекомендована література

1. Вовчак О.Д. Гроші та кредит. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 424 с.
2. Гроші та кредит: підручник / за ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. – Тернопіль: ТНЕУ, 2018. – 892 с.
3. Коваленко Д.І., Венгер В.В. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 578 с.
4. Реверчук С.К. Гроші та кредит: підручник / С.К.Реверчук, В.І.Грушко, Л.І.Дмитриченко, І.Г.Скормович, О.Ю.Сова. – К.: Знання, 2011. – 382 с.
5. Фінанси: навчальний посібник / Л. В. Лисяк, С. В. Качула, Л. О. Міщенко, Д. А. Міщенко; за ред. д. е. н., проф., акад. АЕН України Л. В. Лисяк. – Дніпро: ТОВ «Акцент ПП», 2017. – 298 с.
6. Фінанси: навчальний посібник: експрес курс / [Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.] за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. – 262 с.
7. Фінанси: [підручник] / Н. М. Давиденко, О. Є. Данилевська-Жугунісова; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Київ: Компринт, 2014. – 491 с.
8. Фінанси: навч. посіб. / І.Г.Благун, Р.С.Сорока, І.В.Єлейко. – Львів: Магнолія, 2014. – 314с.
9. Швець В.Я., Єфремова Н.Ф., Чічкань О.І. Гроші та кредит: навчальний посібник. Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2015. – 301 с.
10. Шеремет О.А. Фінанси для фінансистів: Підручник - К.: ЦУЛ, 2013. – 612 с.